

DOBÓR PREPARATÓW MINERALNO - WITAMINOWYCH

NEWSLETTER (październik 2018)

Hodowca i Jeździec – Pismo Polskiego Związku Hodowców Koni

Preparat mineralno – witaminowy, szczególnie w okresie braku wiosennego bądź letniego pastwiska, jest istotnym elementem końskiej diety. Makro- i mikroelementy to związki niezbędne do życia. Ich odpowiedni udział ma wpływ na prawidłowy przebieg funkcji życiowych, rozwój i zdrowie. Jednak w dawkowaniu ich ilości niezbędny jest zdrowy rozsądek i umiar, a także odniesienie do zalecanych w diecie koni poziomów składników mineralnych i witamin. Pamiętajmy, że nie tylko deficyt, lecz również nadwyżka niektórych makro – czy mikroelementów może być szkodliwa i może negatywnie wpłynąć na wykorzystanie innych, antagonistycznych w stosunku do siebie, pierwiastków.

Na co zwrócić uwagę wybierając preparat mineralno – witaminowy? Niezwykle ważne, aby zdawać sobie sprawę jak bardzo różnią się od siebie poszczególne produkty w składzie, działaniu i zastosowaniu. Powinniśmy zwracać również uwagę na to, jaki skład mają pasze uzupełniające, które stosujemy w dawkach pokarmowych naszych koni, i jak bardzo ilość zawartych w nich minerałów i witamin różni się od formulacji preparatów mineralno-witaminowych, które chcemy zastosować.

Najistotniejszą różnicą jest oczywiście koncentracja makro- i mikroelementów oraz witamin w kg suchej masy produktu (zawsze wyższa jest w preparacie niż paszy), przy czym oczywiście ilość zadawanej paszy uzupełniającej jest znacznie większa od zalecanych dawek preparatu suplementacyjnego. Różnią się także często postacią produktu – pasze to zwyczajowo granulaty lub musli, preparaty natomiast występują zazwyczaj w formie sypkiej lub peletu, czasami półpłynnej lub w postaci pasty. Należy pamiętać, że oprócz standardowych preparatów mineralno-witaminowych rynek obfituje w produkty, w których specjalnie podwyższona jest koncentracja tylko niektórych, wybranych elementów – tych wyselekcjonowanych na konkretne potrzeby organizmu (są to tzw. suplementy dedykowane lub funkcjonalne). Udział w takim produkcie pozostałych składników mineralnych i witamin jest na niższym poziomie, zdarza się także, że w ogóle w nim nie występują.

Dobierając preparat dla konia, który nie otrzymuje żadnych pasz uzupełniających (jedynie owies i siano) lub dostaje taką mieszankę paszową, która nie w pełni pokrywa zapotrzebowanie na wszystkie składniki mineralne i witaminy, należy wziąć pod uwagę dodatek preparatu zawierającego pełen skład makro- i mikroelementów oraz witamin, aby uzupełnić je w sposób optymalny. Głównym kryterium wyboru dodatku paszowego w takim przypadku powinna być zatem zadawana przez nas dotychczasowa dawka pokarmowa i jej skład mineralno-witaminowy oraz zawartość w wybranym przez nas produkcie przede wszystkim tych elementów, które w tej dawce występują w niedoborze i zdecydowanie wymagają uzupełnienia.

W sytuacji natomiast, gdy w żywieniu naszego konia stosujemy na przykład pasze pełnoporcjowe i mieszanki uzupełniające, pamiętajmy, że zawierają one nie tylko energię i białko, lecz zazwyczaj pełen zestaw składników mineralnych i witamin. Dobierając więc jeszcze dodatkowo do takiej dawki preparat mineralno – witaminowy należy dokładnie przyjrzeć się jego formulacji, aby nie doprowadzić do nadmiaru składników mineralnych w diecie. Ma to szczególne znaczenie w przypadku związków lub pierwiastków, których długookresowe przedawkowanie może w negatywny sposób wpływać na

zdrowie naszego konia. Poza tym wiele osób kupuje i stosuje kilka dodatków paszowych jednocześnie - w myśl, pokutującej od czasów niedoborów towarowych, zasady „im więcej tym lepiej”. Dodatkowo często kierujemy się nie do końca precyzyjną informacją zawartą w opisie produktu, wskazującą na przykład, że dany preparat zawiera niezbędne, np. dla konia sportowego, elementy. Kupujemy więc często „nowości” i stosujemy kilka preparatów równocześnie. Wystrzegajmy się tego, gdyż nieświadomie (pomimo poprawnej motywacji i chcąc oczywiście jak najlepiej dla naszego konia) doprowadzamy do nadmiaru wielu składników mineralnych i witamin. Określenie, że dany element jest niezbędny, jest oczywiście zgodne z prawdą, lecz nie zawsze oznacza, że należy go dodatkowo organizmowi dostarczać. Jest bowiem grupa elementów, które są syntetyzowane w wystarczającej ilości samodzielnie przez organizm konia i nie wymagają dodatku z zewnątrz. Zdarza się także, że dane elementy są zawarte w paszy uzupełniającej i podanie dodatkowo preparatu zawierającego te „niezbędne” składniki powoduje ich znaczny nadmiar, nie rzadko przekraczając nawet kilkakrotnie potrzeby organizmu. Co prawda organizm konia wykazuje wysoką tolerancję na nadwyżkę większości elementów mineralnych (z wyjątkiem selenu), ale zawsze należy dążyć do tego, aby składniki mineralne i witaminy były zawarte w dawce w ilościach jak najbardziej zbliżonych do optymalnych. Nadwyżka bowiem jednych makro- i mikroelementów, nawet jeżeli nie jest szkodliwa, wpływa na obniżenie wykorzystania innych.

Z praktycznego punktu widzenia warto u naszych koni raz na jakiś czas zrobić kontrolnie badanie krwi lub włosa - pozwoli to na zorientowanie się, jak (prawidłowo bądź nieprawidłowo) organizm jest zaopatrzony w składniki mineralne i podjąć odpowiednie kroki w celu uzupełnienia ewentualnych deficytów do poziomów uznawanych za optymalne.

Biorąc pod uwagę uzupełnienie diety i badania kontrolne pod tym kątem, tradycyjnie myślimy o koniach sportowych, w intensywnym treningu. Lecz do grup koni o wysokich potrzebach mineralnych i witaminowych zaliczyć także należy klacze wysoko

źrebne, klacze karmiące i źrebięta. Zwłaszcza u tych koni dodatkowa suplementacja może okazać się konieczna, gdyż pasze naturalne, które są podstawą diety koni hodowlanych, są często zbyt ubogie w składniki mineralne, aby zabezpieczyć ich optymalny poziom w organizmie – jest to kwestia zarówno ich pochodzenia (np. niskiej klasy, ubogiej w związki mineralne, gleby) jak i sposobu oraz rodzaju nawożenia czy stosowanych środków ochrony roślin.